

15

Besluit van 10 december 1991 tot wijziging van het Algemeen Aanduidingenbesluit (Warenwet), het Hoeveelheidsaanduidingenbesluit (Warenwet), het Melkbesluit (Warenwet) 1974 en het Vlees en Vleeswarenbesluit (Warenwet) 1987

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 4 juli 1991, nr. DGVgz/VVP/L/U-690751, gedaan in overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken en de Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;

Overwegende, dat uitvoering moet worden gegeven aan de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 14 juni 1989 (89/395/EEG) (PbEG L 186) tot wijziging van de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 18 december 1978 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake etikettering en presentatie van levensmiddelen bestemd voor de eindverbruiker alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame (79/112/EEG) (PbEG L 33)

Overwegende, dat door de wijziging van laatstgenoemde richtlijn, de algemene etiketteringsvoorschriften voor levensmiddelen, zoals die reeds golden voor voorverpakte, voor de eindverbruiker bestemde eet- en drinkwaren, met ingang van 20 juni 1992 ook van toepassing zijn op voor instellingen bestemde eet- en drinkwaren;

Overwegende, dat tevens uitvoering moet worden gegeven aan de Richtlijn van de Commissie van 16 januari 1991 tot wijziging van Richtlijn 79/112/EEG van de Raad met betrekking tot de vermelding van de aroma's in de lijst van ingrediënten die op het etiket van levensmiddelen wordt vermeld (91/72/EEG) (PbEG L 42);

Overwegende, dat voorts uitvoering moet worden gegeven aan de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 14 juni 1989 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake vermeldingen of merktekens die het mogelijk maken de partij waartoe een levensmiddel behoort, te identificeren (89/396/EEG) (PbEG L 186);

Overwegende, dat de ter uitvoering van die richtlijnen gestelde regels neergelegd in het Algemeen Aanduidingenbesluit (Warenwet) (Stb. 1981, 621) en paragraaf 3 van het Hoeveelheidsaanduidingenbesluit (Warenwet) (Stb. 1980, 223) voor zover betrekking hebbend op eet- en

drinkwaren, derhalve moeten worden herzien.

Gelet op artikel II, eerste, onderscheidenlijk derde lid, van de Wijzigingswet 1988 Warenwet (Stb. 358), jo. de artikelen 14 en 16b van de Warenwet (Stb. 1935, 793), onderscheidenlijk jo. artikel 22 van de Warenwet (Stb. 1988, 360); Gehoord de Adviescommissie Warenwet (advies van 22 augustus 1990, nr 14 179/(2)5;

De Raad van State gehoord (advies van 11 september 1991, nr. W13.91 0298);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 26 november 1991, VVP/L-692377, uitgebracht in overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken en de Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij; Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Algemeen Aanduidingenbesluit (Warenwet) (Stb. 1981, 621)¹ wordt als volgt gewijzigd:

A

Het eerste lid van **Artikel 1** komt te luiden als volgt:

1. In dit besluit en in de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

a. *verpakking*: het verpakkingsmateriaal waarin een waar wordt verpakt alvorens die waar ten verkoop wordt aangeboden, waarbij dat verpakkingsmateriaal de waar geheel of ten dele bedekt of kan bedekken, maar zodanig dat de inhoud niet kan worden veranderd zonder dat het verpakkingsmateriaal wordt geopend of aangetast;

b. *voorverpakte eet- of drinkwaar*: de verkoopeenheid die bestemd is als zodanig aan de eindverbruiker of aan een instelling te worden afgeleverd en bestaat uit een eet- of drinkwaar en haar verpakking;

c. *ingrediënt*: iedere grondstof die bij de bereiding van een eet- of drinkwaar is gebruikt en die als zodanig of als omzettingsprodukt in de waar aanwezig is;

d. *verpakte eet- of drinkwaar*: de verkoopeenheid die niet bestemd is als zodanig aan de eindverbruiker of aan instellingen te worden afgeleverd en bestaat uit een eet- of drinkwaar en haar verpakking of haar recipint;

e. *produktiepartij*: een verzameling verkoopeenheden van een eet- of drinkwaar die onder vrijwel identieke omstandigheden zijn geproduceerd, vervaardigd of verpakt, en waarvan de grootte is vastgesteld door de betrokken verhandelaar.

f. *instellingen*: restaurants, ziekenhuizen, kantines en andere soortgelijke instellingen;

g. *Onze Ministers*: Onze Ministers van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en van Economische Zaken, tezamen. .

B

Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

1. De aanhef komt te luiden:

In afwijking van artikel 1, eerste lid, onderdeel b, wordt onder een voorverpakte eet- of drinkwaar niet verstaan eetof drinkwaren; ;

2. Onderdeel a vervalt, waarna de aanduiding van de overgebleven onderdelen wordt gewijzigd in a tot en met d.

C

In **artikel 3** worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt het zinsdeel «Voor een voorverpakte eet- en drinkwaar» vervangen door: Voor een voorverpakte, verpakte of onverpakte eet- of drinkwaar;
2. In het derde lid wordt onderdeel c vervangen door:
 - c. de datum van minimale houdbaarheid, onderscheidenlijk de uiterste consumptiedatum; ;
3. Een vierde lid wordt toegevoegd, luidende:
4. In het geval van een eet- of drinkwaar die met ioniserende stralen is behandeld, is de in het tweede lid bedoelde aanduiding inzake de specifieke behandeling die zij heeft ondergaan, een van de volgende:
 - «doorstraald»;
 - «door straling behandeld»;
 - «met ioniserende straling behandeld».

D

Na artikel 3 wordt een tweetal artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 3a

Bij de verhandeling van niet voorverpakte eet- of drinkwaren, bedoeld in artikel 2, onderdeel d, moet, met inachtneming van de bij of krachtens dit besluit terzake gestelde regels, in ieder geval de vermelding van de produktiepartij worden gebezigd.

Artikel 3b

Voor verpakte eet- of drinkwaren moet, met inachtneming van de bij of krachtens dit besluit terzake gestelde regels, een aanduiding betreffende de produktiepartij worden gebezigd. .

E

Artikel 5 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid komt in onderdeel b het zinsdeel «geuren smaakstof en» te vervallen, waarna onder vervanging van de punt door een puntkomma een onderdeel e wordt toegevoegd, luidende:
 - e. aroma's moeten worden vermeld met inachtneming van het volgende:
 - 1°. aroma's moeten worden vermeld met hetzij de term «aroma'(s)», hetzij een meer specifieke vermelding of een beschrijving van het aroma;
 - 2°. de term «natuurlijk» of elke andere uitdrukking die in wezen dezelfde betekenis heeft, mag alleen worden gebruikt voor aroma's waarvan de aromatiserende component uitsluitend aromastoffen bevat als omschreven in artikel 1, eerste lid, onderdeel b, of aromatiserende preparaten als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel c, van het Warenwetbesluit Aroma's;
 - 3°. indien de vermelding van het aroma een verwijzing bevat naar de dierlijke of plantaardige oorsprong of aard van de gebruikte stoffen, mag de term «natuurlijk» of elke andere uitdrukking die in wezen dezelfde betekenis heeft, alleen worden gebruikt wanneer de aromatiserende component werd geïsoleerd door fysische dan wel enzymatische of microbiologische procédés of door traditionele levensmiddelenbereidingswijzen, uitsluitend of vrijwel uitsluitend uitgaande van de betrokken eet- of drinkwaar of het betrokken uitgangsmateriaal voor de bereiding van aroma's.

2. In het tweede lid
 - a. komt de aanduiding «a» van onderdeel a alsmede het zinsdeel «, anders dan onder b bedoeld,» te vervallen;
 - b. wordt aan het slot van dat onderdeel de komma vervangen door een punt, waarna het woord «of» komt te vervallen;
 - c. komt onderdeel b te vervallen.

F

Artikel 6, eerste lid, onderdeel a, komt te luiden als volgt:

- a. dranken verkregen door alcoholische gisting – likeurwijn daaronder begrepen – met een gehalte van 1,2 of meer volumeprocenten alcohol bepaald bij 20° C, en gedestilleerde dranken; .

G

Artikel 10 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt
 - a. na «aanduiding» ingevoegd: van de datum van minimale houdbaarheid; en
 - b. het zinsdeel «moet bestaan uit» vervangen door: moet worden gebezigd voor andere eet- of drinkwaren dan die bedoeld in artikel 10a. Zij moet bestaan uit.
2. Het zevende lid komt te vervallen.
3. Het achtste lid wordt vernummerd tot zevende lid, dat vervolgens als volgt wordt gewijzigd:
 - a. in onderdeel a wordt na «verse groenten» ingevoegd:
 - andere dan gekiemde zaden en soortgelijke produkten zoals scheuten van peulvruchten -;
 - b. onder vervanging van de punt na onderdeel h door een punt-komma, worden de volgende onderdelen toegevoegd:
 - i. alcoholvrije dranken, vruchtessappen, vruchtennectars en alcoholhoudende dranken in afzonderlijke recipiënten van meer dan 5 liter, bestemd voor levering aan instellingen;
 - j. kauwpreparaten, andere dan van tabak;
 - k. afzonderlijke porties consumptie-ijs..
4. Het negende lid wordt vernummerd tot achtste lid.

H

Na artikel 10 wordt een **artikel 10a** ingevoegd, luidende:

Artikel 10a

1. De uiterste consumptiedatum, bedoeld in artikel 3, derde lid, onder c, moet worden gebezigd voor eet- of drinkwaren die uit microbiologisch oogpunt zeer bederfelijk zijn en derhalve na korte tijd een onmiddellijk gevaar voor de volksgezondheid kunnen opleveren.
2. De in het eerste lid bedoelde vermelding moet bestaan uit de woorden «te gebruiken tot» gevolgd door de uiterste datum waarop de waar moet worden geconsumeerd teneinde bedoeld gevaar te voorkomen. Tevens moet een vermelding houdende aanwijzingen omtrent het bewaren worden gebezigd.
3. Indien het eerste lid van toepassing is, is tevens artikel 11, onderdeel a, van toepassing.
4. Artikel 10, derde, vierde en achtste lid, is van overeenkomstige toepassing op de in dit artikel bedoelde aanduiding.

I

In **artikel 11** wordt na onderdeel a ingevoegd: onderscheidenlijk.

J

Artikel 12 komt te luiden als volgt:

Artikel 12

1. De vermelding betreffende de produktiepartij, bedoeld in de artikelen 3, derde lid, onderdeel e, onderscheidenlijk 3a en 3b, mag in een herleidbare code worden aangebracht.

2. De in artikel 3b bedoelde vermelding behoeft niet te worden gebezigd voor eet- of drinkwaren, zijnde landbouwgrondstoffen, welke van de producent

- a. aan opslag-, behandelings- of verpakingsbedrijven worden verkocht of afgeleverd,
- b. naar producentenorganisaties zoals veilingen worden overgebracht, of
- c. voor onmiddellijke opname in een operationeel bereidings- of verwerkingssysteem worden opgehaald.

3. De datum van minimale houdbaarheid onderscheidenlijk de uiterste consumptiedatum, voor zover deze een dagaanduiding inhoudt, geldt als een vermelding als bedoeld in het eerste lid.

K

Artikel 16 komt te luiden als volgt:

Artikel 16

De in dit besluit bedoelde aanduidingen moeten duidelijk zichtbaar en gemakkelijk leesbaar zijn aangebracht en mogen niet door vegen kunnen worden uitgewist. Zij moeten, behoudens de vermelding bedoeld in de artikelen 3, derde lid, onderdeel e, onderscheidenlijk 3a en 3b, voor de gebruiker gemakkelijk te begrijpen zijn.

L

Na artikel 16 worden vier artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 16a

1. Voor wat betreft voorverpakte eet- of drinkwaren moeten de in artikel 3 bedoelde aanduidingen voorkomen op de verpakking of op een daaraan gehecht etiket.

2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid, behoeven de in artikel 3 bedoelde aanduidingen, behoudens die bedoeld in het derde lid, onderdeel e, van dat artikel, slechts op de handelsdocumenten voor te komen die de desbetreffende voorverpakte eet- of drinkwaren vergezellen of die tegelijkertijd met of voor de aflevering worden verzonden, indien

- a. de desbetreffende waar, hoewel als zodanig bestemd voor de eindverbruiker niet zijnde een instelling, wordt verhandeld in een stadium voor de uiteindelijke aflevering;
- b. de desbetreffende waar is bestemd om aan instellingen te worden afgeleverd om daar te worden toebeïd, verwerkt, in porties verdeeld, of om daar in het kader van een maaltijdverstrekking te worden afgeleverd;

mits op de buitenste verpakking waarin de waar wordt verhandeld, de volgende aanduidingen worden gebezigd:

- de in artikel 3, eerste lid, bedoelde aanduiding;
- de in artikel 3, derde lid, onderdeel c, bedoelde datum van minimale houdbaarheid, onderscheidenlijk de uiterste consumptiedatum; en
- de in artikel 20, eerste lid, van het Hoeveelheidsaanduidingenbesluit (Warenwet) bedoelde aanduiding van de hoeveelheid.

3. Voor wat betreft voorverpakte eet- en drinkwaren moeten de volgende aanduidingen zodanig zijn aangebracht dat zij zich bevinden in het zelfde gezichtsveld als de in artikel 3, eerste lid, bedoelde aanduiding:

a. de in artikel 20, eerste lid, van het Hoeveelheidsaanduidingenbesluit (Warenwet) bedoelde aanduiding van de hoeveelheid;

b. de in artikel 3, derde lid, onderdeel b, bedoelde aanduiding van het alcoholgehalte;

c. de in artikel 3, derde lid, onderdeel c, bedoelde datum van minimale houdbaarheid, onderscheidenlijk de uiterste consumptiedatum, met dien verstande dat mag worden volstaan met de woorden «ten minste houdbaar tot», of «ten minste houdbaar tot einde», onderscheidenlijk «te gebruiken tot», mits deze vermelding wordt gevolgd door een verwijzing naar de plaats op of aan de verpakking waar de datum voorkomt.

4. In afwijking van artikel 3, derde lid, aanhef, mag op de verpakking van voorverpakte eet- of drinkwaren waarvan het grootste vlak kleiner is dan 10 cm², worden volstaan met de vermelding van:

a. de in artikel 20, eerste lid, van het Hoeveelheidsaanduidingenbesluit (Warenwet) bedoelde aanduiding van de hoeveelheid; en

b. de in artikel 3, derde lid, onderdeel c, bedoelde datum van minimale houdbaarheid, onderscheidenlijk de uiterste consumptiedatum.

5. In afwijking van artikel 3, derde lid, aanhef, behoeven op gestandaardiseerde tapmaatflessen, waarin melk of melkproducten zijn verpakt, slechts de volgende aanduidingen te worden vermeld:

a. de in artikel 3, derde lid, onderdeel c, bedoelde datum van minimale houdbaarheid, onderscheidenlijk de uiterste consumptiedatum; alsmede

b. de in artikel 3, derde lid, onderdeel f, bedoelde gegevens omtrent de producent, verpakker of verkoper.

Artikel 16b

1. Voor wat betreft een niet voorverpakte eet- of drinkwaar als bedoeld in artikel 2, onderdelen b en d, moet de in artikel 3, eerste lid, bedoelde aanduiding van de benaming van de waar voor het publiek in ieder geval duidelijk zichtbaar zijn aangebracht op het voorwerp waarin of waarop de betrokken waar zich bevindt, of op een onmiddellijk boven bedoeld voorwerp geplaatst(e) bord of kaart.

2. Voor wat betreft een niet voorverpakte eet- of drinkwaar als bedoeld in artikel 2, onderdeel d, moet bovendien de aanduiding van de produktiepartij voorkomen op de verpakking of op een daaraan gehecht etiket, of indien zulks niet mogelijk is, op het handelsdocument dat de betrokken waar vergezelt.

Artikel 16c

Voor wat betreft een verpakte eet- of drinkwaar moeten de in artikel 3, eerste lid, bedoelde aanduiding van de benaming van de waar alsmede de in artikel 3a bedoelde aanduiding van de produktiepartij, zijn aangebracht op de verpakking of op de recipiënt, of, indien zulks niet mogelijk is, op het handelsdocument dat de betrokken waar vergezelt.

Artikel 16d

Voor wat betreft een onverpakte eet- of drinkwaar moet de in artikel 3, eerste lid, bedoelde aanduiding van de benaming van de waar voor het publiek duidelijk zichtbaar zijn aangebracht op het voorwerp waarin of waarop de betrokken waar zich bevindt, of op een onmiddellijk boven bedoeld voorwerp geplaatst(e) bord of kaart.

M

In **artikel 17** wordt «artikel 16» telkens vervangen door: artikel 16a.

N

Artikel 20 wordt gewijzigd als volgt:

Voor de huidige tekst wordt het cijfer «1» geplaatst, waarna een tweede lid wordt toegevoegd, luidende:

2. In de zin van het eerste lid worden in elk geval als misleidend beschouwd aanduidingen, vermeldingen of voorstellingen
 - a. die aan de betrokken eet- of drinkwaar effecten of eigenschappen toeschrijven die deze niet bezit;
 - b. die suggereren dat de betrokken eet- of drinkwaar bijzondere kenmerken vertoont, hoewel alle soortgelijke eet- of drinkwaren dezelfde kenmerken bezitten; dan wel
 - c. die ingevolge Verordening (EEG) Nr. 1898/87, betreffende de bescherming van de benaming van melk en zuivelprodukten bij het in de handel brengen, van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 juli 1987 (PbEG L 182), niet mogen worden gebezigd voor de desbetreffende eet- en drinkwaren.

O

In **artikel 21** komt het tweede lid te vervallen, waarna de volgende leden worden vernummerd tot onderscheidenlijk het tweede tot en met het vierde lid.

P

Artikel 22, eerste lid, komt te luiden als volgt:

1. Dit besluit is niet van toepassing ten aanzien van de voorverpakte eet- of drinkwaren waarop het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen betrekking heeft.

Q

Na artikel 23 wordt een artikel 23a ingevoegd, luidende:

Artikel 23a

Dit besluit vervalt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

R

In **Bijlage II** wordt achter «Meelverbeteraar» een punt geplaatst, waarna «Geur- en smaakstof, welke benaming al dan niet voorafgegaan of gevolgd door de benaming Aroma» komt te vervallen.

Artikel II

Het Hoeveelheidsaanduidingenbesluit (Warenwet) (Stb. 1980, 223)² wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1, eerste lid, wordt gewijzigd als volgt:

1. In de begripsomschrijving van «voorverpakt produkt» wordt het woord «verbruiker» vervangen door: eindverbruiker of aan instellingen.
2. Na het in 1 bedoelde onderdeel wordt een nieuw onderdeel ingevoegd, luidende:
instellingen: restaurants, ziekenhuizen, kantines en andere soortgelijke instellingen; .
3. Het onderdeel «opgietvloeistof» en de daarachter vermelde begripsomschrijving worden vervangen door:
opgietvloeistof: een al dan niet bevroren of diepgevroren vloeistof, voor zover deze slechts van ondergeschikt belang is ten opzichte van de essentiële bestanddelen van de betrokken waar en derhalve niet doorslaggevend is voor de aankoop.

B

Het vierde lid van **artikel 20** wordt gewijzigd als volgt:

1. Onderdeel b komt te luiden:
 - b. bakkerswaren, die in de regel per stuk of aantal stuks worden verkocht, voor zover zij, gehoord de Adviescommissie Warenwet, door Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur zijn aangewezen.
2. Onderdeel e komt te luiden:
 - e. suikerwerk dat ook onverpakt per stuk of aantal stuks pleegt te worden verkocht.

C

Artikel 21 wordt gewijzigd als volgt:

1. In het eerste lid wordt telkens «hoofdbestanddeel» vervangen door: bestanddeel.
2. Het tweede lid komt als volgt te luiden:
 2. Opgietvloeistof moet bestaan uit een of meer van de hierna genoemde vloeistoffen:
 - water, waterige oplossingen van zouten, voedingszuren, suikers, zoetstoffen, pekels of azijn;
 - het sap van de betrokken groente of van het betrokken fruit, voorzover het hoofdbestanddeel van de waar verduurzaamde groente of verduurzaamde fruit is.
3. Twee nieuwe leden worden toegevoegd, luidende:
4. Het bestuur van het Produktschap voor Groenten en Fruit, van het Produktschap voor Pluimvee en Eieren, van het Produktschap voor Vee en Vlees, onderscheidenlijk van het Produktschap voor Vis en Visprodukten, kan, gehoord de Adviescommissie Warenwet, nadere regels stellen ten aanzien van het bepalen van het uitlekgewicht voor die eetwaren waarvoor een uitlekgewicht moet worden gebezigd en welke ressorteren onder het desbetreffende produktschap.
5. De op grond van de in het vierde lid bedoelde verordening vastgestelde nadere voorschriften behoeven de goedkeuring van Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

D

In **artikel 22**, tweede lid, vervalt het zinsdeel «als omschreven in bijlage V van dit besluit».

E

In **artikel 23**, tweede lid, vervalt het zinsdeel «als omschreven in bijlage V,».

F

In **artikel 25** worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De hoeveelheidsaanduidingen die ingevolge de artikelen 20 tot en met 23 moeten of mogen worden gebezigd, moeten duidelijk zichtbaar en gemakkelijk leesbaar zijn aangebracht en mogen niet door vegen kunnen worden uitgewist. Zij moet voorkomen op de verpakking of op een daaraan gehecht etiket.

2. het tweede lid wordt als volgt gewijzigd:

a. het zinsdeel beginnende met «, indien deze zich» en eindigende met «etiket», komt te vervallen;

b. onderdeel b komt te luiden als volgt:

b. de datum van minimale houdbaarheid, onderscheidenlijk de uiterste consumptiedatum, met dien verstande dat mag worden volstaan met de woorden «ten minste houdbaar tot», of «ten minste houdbaar tot einde», onderscheidenlijk «te gebruiken tot», mits deze aanduiding wordt gevolgd door een verwijzing naar de plaats op of aan de verpakking waar de datum voorkomt;

c. een nieuw onderdeel wordt toegevoegd, luidende:

c. het alcoholgehalte.

3. Een nieuw zevende lid wordt toegevoegd, luidende:

7. In afwijking van het eerste lid, behoeft de hoeveelheidsaanduiding slechts op de handelsdocumenten voor te komen, die de desbetreffende voorverpakte eet- of drinkwaren vergezellen of die tegelijkertijd met of voor de aflevering worden verzonden, voor zover

a. de desbetreffende waar, hoewel als zodanig bestemd voor de eindverbruiker niet zijnde een instelling, wordt verhandeld in een stadium voor de uiteindelijke aflevering;

b. de desbetreffende waar is bestemd om aan instellingen te worden afgeleverd om daar te worden toe bereid, verwerkt, in porties verdeeld, of om daar in het kader van een maaltijdverstrekking te worden afgeleverd;

mits op de buitenste verpakking waarin de waar wordt verhandeld, deze aanduiding wordt gebezigd.

G

Artikel 27 wordt gewijzigd als volgt:

1. Artikel 27, eerste lid, komt te luiden:

1. De artikelen 20 tot en met 23 zijn niet van toepassing ten aanzien van:

a. voorverpakte eet- en drinkwaren die naar hun aard aanzienlijk aan volume of gewicht verliezen en

– hetzij per stuk worden verkocht,

– hetzij in aanwezigheid van de koper worden gewogen;

b. voorverpakte eet- en drinkwaren waarvan de netto-hoeveelheid in totaal

– hetzij minder dan 25 gram bedraagt in het geval van suikerwerk;

– hetzij minder dan 5 gram of 5 milliliter bedraagt in het geval van

- andere eet- of drinkwaren dan kruiden of specerijen; en
c. melk of melkproducten die zijn verpakt in EEG-tapmaatflessen.
2. Het derde lid komt te vervallen.

H

Artikel 30 wordt gewijzigd als volgt:

1. In het eerste lid wordt na «eet- of drinkwaar, die» ingevoegd:
 - a. op de plaats van verkoop aan particulieren op verzoek van een koper in zijn verpakking is aangebracht; of
 - b.
2. Het tweede lid komt te vervallen, waarna het derde lid wordt vernummerd tot tweede lid.

I

Artikel 32 wordt gewijzigd als volgt:

1. Voor de bestaande tekst wordt het cijfer «1» geplaatst.
2. In onderdeel a wordt na de komma aan het slot het woord «of» geplaatst; in onderdeel b wordt de komma na «plaatsen» vervangen door een punt, waarna het woord «of» en onderdeel c komen te vervallen.
3. Een tweede lid wordt toegevoegd, luidende:
 2. Dit besluit is niet van toepassing ten aanzien van de voorverpakte eet- of drinkwaar waarop het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen betrekking heeft.

J

Na artikel 32 wordt een artikel 32a ingevoegd, luidende:

Artikel 32a

De volgende bepalingen van het onderhavige besluit komen te vervallen op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip:

- a. *artikel 19*, het zinsdeel «een eet- of drinkwaar, een kauwpreparaat, niet zijnde van tabak, of»;
- b. *artikel 20*, vierde lid;
- c. *artikel 22*, tweede lid;
- d. *artikel 23*, tweede lid;
- e. *artikel 30*, eerste lid.

K

Bijlage V en **Bijlage VI** komen te vervallen.

ARTIKEL III

Het Vlees en vleeswarenbesluit (Warenwet) 1987 (Stb. 243)³ wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 1, eerste lid, onder j, komt te luiden als volgt:

j. *verpakking*: de verpakking als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder a, van het Algemeen Aanduidingenbesluit (Warenwet) (Stb. 1981, 621) van een voorverpakte eet- of drinkwaar als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van dat besluit, waarbij de darm of het darmvervangend omhulsel niet als verpakking wordt aangemerkt.

ARTIKEL IV

Artikel 36, zevende lid, van het Melkbesluit (Warenwet) 1974 (Stb. 699)⁴, komt te vervallen met ingang van 1 januari 1993, waarna het achtste lid wordt vernummerd tot zevende lid.

ARTIKEL V

1. Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

2. In afwijking van het eerste lid treedt dit besluit ten aanzien van onverpakte eet- of drinkwaren in werking met ingang van de vierde kalendermaand na de in dat lid bedoelde datum.

3. In afwijking van het eerste lid treedt artikel I, onderdeel C, in werking met ingang van de vierde kalendermaand na de in het eerste lid bedoelde datum.

4. In afwijking van het eerste lid treedt:

- a. artikel I, onderdeel E, sub 1;
- b. artikel I, onderdeel F, voor zover het betreft dranken met een alcoholgehalte van minder dan 1,2 % vol;
- c. artikel I, onderdeel H;
- d. artikel I, onderdeel L, in het in het tweede lid, onderdeel a, van het met dat artikel ingevoegde artikel 16a, bedoelde geval;
- e. artikel II, onderdeel A, sub 3 en onderdeel I, sub 2, in werking met ingang van de negentiende kalendermaand na de in het eerste lid bedoelde datum.

5. In afwijking van het eerste lid treedt het bepaalde in dit besluit, voor zover van toepassing op:

- a. eet- of drinkwaren, kennelijk bestemd voor instellingen; alsmede
- b. eet- en drinkwaren die langer houdbaar zijn dan achttien maanden; in werking met ingang van de negentiende kalendermaand na de in het eerste lid bedoelde datum.

6. In afwijking van het eerste lid mogen eet- of drinkwaren die niet voldoen aan het bepaalde in artikel I, onderdeel D, slechts worden verhandeld na het in het eerste lid bedoelde tijdstip, voor zover zij voor dat tijdstip in het verkeer zijn gebracht of zijn geëtiketteerd.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 10 december 1991

Beatrix

De Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
H. J. Simons

Uitgegeven de zestiende januari 1992,

De Minister van Justitie a.i.,
C. I. Dales

¹ Laatstelijk gewijzigd bij koninklijk besluit van 2 februari 1990 (Stb. 101)

² Laatstelijk gewijzigd bij koninklijk besluit van 6 april 1990 (Stb. 219).

³ Gewijzigd bij koninklijk besluit van 12 juni 1989, Stb. 318

⁴ Laatstelijk gewijzigd bij koninklijk besluit van 2 april 1987 (Stb. 218).

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

Tevens zal het advies met de daarbij terinzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 11 februari 1992, nr. 29.

NOTA VAN TOELICHTING

Inleiding

Het onderhavige besluit geeft uitvoering aan een drietal EEG-richtlijnen. Het betreft enerzijds nr. 89/395/EEG (PbEG L 186) en 91/72/EEG (PbEG L 42), die de richtlijn wijzigen met betrekking tot de etikettering van levensmiddelen (79/112/EEG) PbEG L 33), verder te noemen: Etiketteringsrichtlijn. Anderzijds zijn in het onderhavige besluit opgenomen bepalingen die voortvloeien uit de EEG-Richtlijn met betrekking tot de partij-identificatie van levensmiddelen (89/396/EEG) (PbEG L 186), verder te noemen: Richtlijn partij-identificatie. Hierna worden de belangrijkste veranderingen ten opzichte van de geldende besluiten uiteengezet, te weten het Algemeen Aanduidingenbesluit (Warenwet) (Stb. 1981, 621), verder te noemen: AAB, en het Hoeveelheidsaanduidingenbesluit (Warenwet) (Stb. 1980, 223), verder te noemen: HVAB.

Belangrijkste wijzigingen

Reikwijdte

Niet langer: uitsluitend bestemd voor de eindverbruiker.

De reikwijdte van het AAB en het HVAB is groter geworden door de werking ervan uit te breiden tot alle eet- en drinkwaren, of deze nu als zodanig bestemd zijn voor de eindverbruiker of slechts voor een instelling. Deze uitbreiding vloeit overigens rechtstreeks voort uit de bredere strekking van de Etiketteringsrichtlijn, zoals die is komen te luiden na de wijziging ervan door richtlijn 89/395/EEG.

Opgemerkt moet hierbij nog worden dat de Richtlijn partij-identificatie niet geheel dezelfde reikwijdte heeft als de Etiketteringsrichtlijn. Eerstgenoemde richtlijn heeft namelijk betrekking op vrijwel alle levensmiddelen, daaronder begrepen grondstoffen en halffabrikaten. Mede in verband met dat verschil, maar ook omdat het niet altijd wenselijk of noodzakelijk is alle aanduidingen en vermeldingen steeds te doen vermelden, is op de relevante plaatsen in het besluit aangegeven wanneer en welke aanduidingen niet in alle stadia van verhandeling behoeven te worden gebezigd: met name de artikelen 3a, en 16a tot en met 16d.

Niet langer: uitsluitend voorverpakte eet- en drinkwaren.

Een ander belangrijk verschil met het huidige AAB en het HVAB is gelegen in het feit dat nu ook – zij het minieme – eisen zijn opgenomen die zien op de verhandeling van andere dan voorverpakte, namelijk verpakte (niet voor de eindverbruiker of instelling bestemde levensmiddelen) en onverpakte eet- en drinkwaren.

Uiterste consumptiedatum

Een ander wezenlijk verschil is de mogelijkheid dat een uiterste consumptiedatum moet worden vermeld. Die verplichting is van toepassing op zeer bederfelijke waren (artikel 10a).

Samenhang met het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen

In artikel 31 van het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen is uiteengezet hoe dat besluit zich verhoudt tot de beide met het onderhavige besluit gewijzigde Warenwetbesluiten, het AAB en het HVAB. Het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen is slechts van toepassing op warenwettelijke regelingen die op de Warenwet (Stb. 1988, 360) zijn gegrondvest. Het AAB en HVAB blijven dan ook van kracht voor wat betreft de etikettering van waren waarvoor een warenwettelijke regeling geldt die op de 'oude' Warenwet Stb. 1935, 793 is gebaseerd.

Dereguleringsstreven

Aangezien met dit besluit uitvoering wordt gegeven aan meerge-
noemde EEG-richtlijnen, is dit besluit getoetst op dereguleringsaspecten
aan de hand van de beknopte vragenlijst, zoals opgenomen in de Aanwij-
zingen inzake de toetsing van ontwerpen van wet en van algemene
maatregelen van bestuur (Stcrt. 1985, 18). Daaruit is gebleken dat tegen
dit besluit geen bezwaren bestaan.

Artikelgewijs

Artikel 1 – Wijziging Algemeen Aanduidingenbesluit (Warenwet)

Onderdeel A (artikel 1)

De huidige vier begripsomschrijvingen worden vervangen door een
zevental, waaronder een drietal nieuwe: de onderdelen d (verpakte eet-
of drinkwaren), e (produktiepartij) en f (instellingen). Dat ook de
bestaande zijn vervangen, houdt vooral verband met het streven zoveel
mogelijk de bewoordingen van de Etiketteringsrichtlijn te volgen.

ONDERDEEL d (verpakte eet- of drinkwaar) betreft eet- of drinkwaren
die als verkoopheenheid aanwezig zijn in een verpakking in de zin van
onderdeel b, dan wel in bijvoorbeeld een bak of kist, maar in elk geval
niet bestemd zijn voor aflevering aan de eindverbruiker of aan een
instelling. Ook in die gevallen voorziet namelijk de Richtlijn partij-identifi-
catie erin dat een vermelding terzake moet worden gebezigd, vandaar
dat deze omschrijving in dit besluit gewenst is.

ONDERDEEL e (produktiepartij) is geformuleerd zoals in de Richtlijn
partij-identificatie: artikel 1, tweede lid, opgenomen om aan te geven wat
onder een produktiepartij pleegt te worden verstaan. Uiteraard is iedere
fabrikant of handelaar in beginsel geheel vrij om zelf de grootte van een
produktiepartij eet- of drinkwaren vast te stellen. Gelet op de
omschrijving kunnen in elk geval niet onder een produktiepartij worden
gerangschikt ambachtelijk bereide levensmiddelen, die door hun indivi-
duële specificiteit of vanwege hun heterogene karakter niet als een
homogeen geheel kunnen worden aangemerkt.

Onder instellingen (ONDERDEEL f) wordt in dit besluit begrepen: die
verbruikers van eet- en drinkwaren die de aangeschafte levensmiddelen –
al dan niet toebereid of anderszins gewijzigd – op hun beurt en
doorgaans in het kader van een maaltijdverstrekking, afleveren aan de
eindverbruikers, zijnde gasten, patiënten, kostgangers, e.d.

Onderdeel B (artikel 2)

Door de uitbreiding van de reikwijdte van het besluit tot ook andere
dan voorverpakte eet- en drinkwaren, moest de aanhef van artikel 2
worden herzien (**punt 1**). Die aanhef is nu zodanig geformuleerd dat de
in de opsomming voorkomende categorieën van eet- en drinkwaren als
niet voorverpakt in de zin van dit besluit (artikel 1, eerste lid, onderdeel
b) worden beschouwd.

In onderdeel a van het oorspronkelijke artikel 2 is aangegeven tot
welke hoeveelheid van een waar het AAB op dat produkt van toepassing
is. In de praktijk bleek deze 10 kg-grens c.q. 10 liter-grens echter niet in
alle gevallen adequaat. In de nota van toelichting werd daarop overigens
reeds gezinspeeld. Met name nu ook eet- en drinkwaren die zijn bestemd
voor instellingen onder de werking van het besluit gaan vallen, moest
onderdeel a worden geschrapt (**punt 2**).

Onderdeel C (artikel 3)

In artikel 3 is vermeld welke aanduidingen bij de verhandeling moeten worden gebezigd. In het eerste lid is voorgeschreven dat de benaming van de waar moet worden vermeld. Gelet op het feit dat – zij het minieme etiketteringseisen zullen gaan gelden voor onverpakte, verpakte en niet voorverpakte eet- en drinkwaren, moest in dit lid de beperking tot voorverpakte waren worden opgeheven (**punt 1**).

Het derde lid betreft andere aanduidingen dan de benaming van de waar. In dat lid is nu ook opgenomen dat in voorkomend geval de uiterste consumptiedatum moet worden vermeld (**punt 2**).

Via **punt 3** is aan het vierde lid een bijzondere bepaling toegevoegd, waarin precies wordt aangegeven wat de in het tweede lid bedoelde aanduiding moet zijn voor levensmiddelen die een doorstralingsprocédé hebben ondergaan. Uitdrukkelijk is in de considerans bij de wijzigingsrichtlijn gesteld dat «specifieke bepalingen inzake samengestelde levensmiddelen met een vooraf met ioniserende stralen behandeld ingrediënt pas worden vastgesteld wanneer voorschriften inzake deze behandeling worden vastgesteld». Dat betekent dat in de lijst van ingrediënten een dergelijke behandeling van een ingrediënt – in tegenstelling tot de in artikel 5, eerste lid, geformuleerde algemene regel terzake van de benaming van een ingrediënt – niet behoeft te worden aangegeven.

Onderdeel D

Het nieuwe *artikel 3a* heeft betrekking op eet- en drinkwaren in fantasie-verpakkingen. Bij de verhandeling van die waren moet naast de aanduiding van de benaming, ook de aanduiding van de productiepartij worden aangegeven. Overigens moet op die waren krachtens artikel 19 van het HVAB ook de netto-hoeveelheid ervan worden vermeld.

Met het nieuwe *artikel 3b* wordt voorgeschreven dat ook bij de verhandeling van verpakte eet- en drinkwaren, dat wil zeggen niet voor aflevering aan de eindverbruiker of aan een instelling bestemde levensmiddelen, (naast de benaming) de aanduiding betreffende de productie-partij moet worden aangegeven.

Onderdeel E (artikel 5)

De in **punt 1** opgenomen wijziging van het eerste lid betreft enerzijds het vervallen in bijlage II van de groepsnaam «geur- en smaakstof» (onderdeel R). Anderzijds geeft het nieuwe ONDERDEEL E uitvoering aan richtlijn 91/72/EEG. Het geeft enige regels met betrekking tot de vermelding van aroma's. De aanduiding aroma is overgenomen van het nieuwe Warenwetbesluit Aroma's, waar deze term in de plaats is gekomen van de voorheen gebruikelijke aanduiding «geur- en smaakstof». In onderdeel 1° wordt bepaald welke de vermelding in de lijst van ingrediënten moet zijn, namelijk «aroma». In voorkomend geval mag in plaats daarvan ook de meer specifieke naam of een omschrijving van het aroma (bijvoorbeeld «aardbeien-aroma») worden gegeven.

In onderdeel 2° is het criterium gegeven voor het gebruik van het woord «natuurlijk» in samenhang met de term aroma. In onderdeel 3° tenslotte wordt bepaald wanneer de term «natuurlijk» mag worden gebruikt in het geval dat de vermelding van het aroma een verwijzing bevat naar de dierlijke of plantaardige oorsprong of aard van de gebruikte stoffen.

De wijziging van het tweede lid (**punt 2**) houdt verband met de werking van het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen onder meer voor waren waarop produktschapsverordeningen van toepassing zijn. Het AAB is daarop immers niet langer van toepassing door de werking van artikel 31 van genoemd Warenwetbesluit.

Onderdeel F (artikel 6)

De wijziging van *artikel 6* houdt een correctie in van de huidige tekst van dat artikel. Krachtens de Etiketteringsrichtlijn zou de Commissie van de EG een regeling moeten treffen voor de wijze van vermelden van de ingrediëntendeclaratie op die door alcoholische gisting verkregen dranken, waarvan het alcoholgehalte ten minste 1,2 % vol bedraagt. Ten onrechte was in het AAB opgenomen dat (in afwachting van een dergelijke maatregel) geen ingrediëntendeclaratie behoeft plaats te hebben op alle alcoholhoudende dranken (verkregen door alcoholische gisting).

Onderdeel G (artikel 10)

De wijziging van het eerste lid (**punt 1**) vloeit voort uit de introductie van het begrip «uiterste consumptiedatum». Teneinde de onderlinge verhouding tussen de werking van artikel 10 en het nieuwe artikel 10a aan te geven, is bepaald dat het gebruik van de in dit artikel bedoelde datum pas aan de orde is wanneer artikel 10a niet van toepassing is. Voor die opzet is gekozen, omdat in het nieuwe artikel 10a een criterium is aangegeven wanneer de 'uiterste consumptiedatum' moet worden gebezigd.

Punt 2 – het schrappen van het zevende lid – vloeit voort uit het vervallen van artikel 23 uit de Etiketteringsrichtlijn, waarin voor de Lid-Staten een aantal opties waren opgenomen om van bepaalde regels van die richtlijn af te kunnen wijken. Nederland heeft van een van die opties gebruik gemaakt door de aanduiding van de houdbaarheidstermijn op levensmiddelen die langer dan 18 maanden houdbaar zijn, niet verplicht te stellen. Wel konden de ministers, krachtens het zevende lid van artikel 10, bepaalde lang-houdbare levensmiddelen aanwijzen waarop wel zo'n datum moet worden gebezigd. Van die mogelijkheid is gebruik gemaakt om levensmiddelenconserven («door warmte verduurzaamde en in hermetisch gesloten verpakkingseenheden verpakte levensmiddelen») als zodanig aan te wijzen (Stcrt. 1982, 151, gewijzigd bij besluit van 29 november 1985 (Stcrt. 1986, 16)). Bij inwerkingtreding van het onderhavige besluit vervalt dan ook die regeling van rechtswege.

Aan het vernummerde achtste lid (nu zevende) wordt een drietal categorieën van producten toegevoegd, waarop artikel 10 niet van toepassing is. Tevens wordt een verduidelijking aangebracht van het begrip «groenten». (**punt 3**).

Onderdeel H (artikel 10a)

Een nieuw aspect van regelgeving is opgenomen in artikel 10a. In dat artikel is de aanduiding van de uiterste consumptiedatum, bedoeld in artikel 3, derde lid, onderdeel c, uitgewerkt. Die aanduiding moet krachtens het **eerste lid** in plaats van de aanduiding van minimale houdbaarheid worden gehanteerd, voor die levensmiddelen die zeer bederfelijk zijn en daardoor reeds na korte tijd, dat wil zeggen binnen zeven dagen, gevaar kunnen opleveren voor de verbruiker. In de praktijk zal het gaan om een beperkte groep van levensmiddelen. Met name vers vlees en verse vis alsmede waren die pertinent gekoeld moeten worden bewaard, zoals bepaalde niet (voldoende) houdbaar gemaakte complete maaltijden en salades met vlees of vis, zullen onder de werking van dit artikel vallen. Ook hier is de verhandelaar, c.q. de verpakker verantwoordelijk voor de keuze van de datum. Hij kan het beste bepalen (hij zou het althans ongetwijfeld moeten kunnen) welke die datum in het betrokken geval zou moeten zijn. Toch kan niet in alle gevallen uitsluitend op diens kennis worden afgegaan, omdat hij enerzijds ten onrechte zou kunnen veronderstellen dat de waar geen produkt was als bedoeld in het onderhavige artikel. Anderzijds kan behalve van overtreding van dit artikel – tevens van misleiding (artikel 20) sprake zijn, wanneer bijvoorbeeld door middel van die aanduiding ten onrechte zou worden gesuggereerd dat de

waar een «vers» karakter zou hebben. De aanduiding moet volgens het **tweede lid** bestaan uit de woorden «te gebruiken tot», gevolgd door de betrokken datum. Tevens moet een bewaarvoorschrift worden vermeld, hetgeen overigens reeds vanzelfsprekend zou zijn, gelet op de aard van de waar.

Aangezien het hier om zeer kort houdbare produkten gaat, zal bij deze waren steeds een dag- en een maand-aanduiding moeten worden gebezigd, met daarachter eventueel ook nog een jaar-aanduiding. Overigens dient – althans in deze aanduiding – het woord «tot» worden opgevat als «tot en met» (de vermelde datum). In het **derde lid** wordt de wijze van vermelden aangegeven; de inhoud komt vrijwel overeen met die van artikel 10, derde lid.

Van de in artikel 10, achtste lid (nieuw), geboden mogelijkheid van crantage kan krachtens het vierde lid ook gebruik worden gemaakt voor de in artikel 10a bedoelde levensmiddelen (**vierde lid**).

De in **onderdeel I** geformuleerde wijziging van *artikel 11* betreft slechts een verduidelijking van de huidige tekst. Door de invoeging van het woord «onderscheidenlijk», wordt immers beter aangegeven dat het om aanduidingen gaat die verschillende aspecten van de waar betreffen.

Onderdeel J (*artikel 12*)

In artikel 12, tezamen met artikel 3, derde lid, onderdeel e, artikel 3a en artikel 3b, wordt de Richtlijn partij-identificatie van de EEG geïncorpo-reerd. Deze aanduiding is met name bedoeld om zo snel mogelijk te kunnen bepalen wat de herkomst is van een produkt, en kan daarmee een nuttige bron van inlichtingen vormen wanneer er sprake is van een gevaar voor de gezondheid van de mens. Ook in geval van civielrechtelijke geschillen kan deze aanduiding verhelderend werken. Uiteraard is ook hier de producent/verpakker degene die enerzijds vaststelt wat tot een produktiepartij moet worden gerekend, en anderzijds bepaalt welke code hij wenst te gebruiken. In het AAB is in dit artikel overigens reeds een vergelijkbare bepaling opgenomen welke evenwel een nationaal karakter heeft, en zich overigens beperkt tot voorverpakte eet- of drinkwaren. Nu de EEG een communautaire regeling terzake voor alle levensmiddelen heeft vastgesteld, ligt het voor de hand die richtlijn in het AAB op te nemen.

Om aan te geven dat deze aanduiding inderdaad van toepassing is op alle eet- en drinkwaren, is in het **eerste lid** een bepaling opgenomen waaruit zulks duidelijk blijkt.

Overeenkomstig de richtlijn is evenwel in het **tweede lid** bepaald in welke gevallen geen aanduiding van de produktie-partij behoeft te worden gehanteerd. Het betreft landbouwgrondstoffen die op een centraal punt verder worden behandeld (gesorteerd, opgeslagen of verpakt) (ONDERDEEL a) of verkocht (ONDERDEEL b). Met name omdat produkten, afkomstig van verschillende tuin- of landbouwbedrijven, in de verdere fase van de verhandeling door elkaar worden gemengd, zodat niet langer te achterhalen zal zijn welke producent eventueel verantwoordelijk is voor bijvoorbeeld een opgetreden overschrijding van een gestelde warenwettelijke norm, lijkt deze uitzondering gerechtvaardigd. Het geval waarop ONDERDEEL c ziet, betreft bijvoorbeeld rauwe melk die door een zelf-kazende boer wordt verwerkt. Het **derde lid** bepaalt dat, net zoals dat in het huidige tweede lid van artikel 12 het geval is, met een datum, die op grond van artikel 10 of, na de inwerkingtreding van het onderhavige besluit, 10a reeds moet worden vermeld, kan worden volstaan om ook aan de verplichting van dit artikel te kunnen voldoen. Die datum moet dan echter wel een dag-aanduiding inhouden.

De Richtlijn partij-identificatie bevat een voorschrift dat niet in het

onderhavige besluit is opgenomen, en wel de verplichting de letter 'L' te bezigen voorafgaande aan de produktiepartij-aanduiding. De formulering van het desbetreffende artikel in die richtlijn (artikel 4) is echter bewust zodanig gekozen dat zulks uitsluitend nodig is indien de code niet duidelijk van de andere aanduidingen is te onderscheiden. Ook heeft de afgelopen jaren in Nederland de ervaring geleerd dat van verwarring hierover nooit sprake is geweest. Om die redenen wordt het niet opportuun geacht dat voorschrift in het onderhavige besluit op te nemen. Wel moet er bij uitvoer naar andere EG-Lid-Staten rekening mee worden gehouden dat men in die landen de interpretatie van het begrip «duidelijk van de andere aanduidingen te onderscheiden zijn» stringenter kan uitleggen dan men in Nederland gewend is.

Onderdeel K (artikel 16)

In artikel 16 van het AAB zijn voorschriften opgenomen, die betrekking hebben op de wijze van aangeven van de in dit besluit bedoelde aanduidingen. Door de uitbreiding van de reikwijdte: naast voorverpakte waren, nu ook onverpakte, verpakte en niet-voorverpakte waren, zou dat artikel immers nogal uitgebreid moeten worden. Dat zou niet bevorderlijk geweest zijn voor de inzichtelijkheid van het besluit voor de justitiabelen. Vandaar dat ervoor gekozen is om per verhandelingswijze een afzonderlijk artikel ter zake in het besluit op te nemen. In artikel 16 (nieuwe stijl) is nu slechts opgenomen dat de aanduidingen goed leesbaar en onuitwisbaar moeten zijn aangebracht. Behoudens de vermelding van de produktiepartij waartoe de betrokken waar behoort, moeten zij voor de (in het algemeen) Nederlandse verbruiker gemakkelijk te begrijpen zijn. Ten opzichte van het bepaalde in het bestaande artikel 16, zesde en zevende lid, van het AAB, wordt niet langer voorgeschreven dat in principe steeds gebruik moet worden gemaakt van de Nederlandse taal. Enerzijds is daartoe besloten omdat uit de jurisprudentie van het Hof van de Europese Gemeenschappen is gebleken dat die verplichting niet langer als uitgangspunt kan worden gekozen.

Anderzijds biedt ook de Etiketteringsrichtlijn niet die mogelijkheid dat uitsluitend de landstaal moet worden gehanteerd. Artikel 11, tweede lid, van die richtlijn bevat uitsluitend de verplichting dat een en ander «**begrijpelijk geformuleerd**» moet zijn, terwijl artikel 14 de Lid-Staten opdraagt «de handel te verbieden in levensmiddelen indien de (in de richtlijn bedoelde aanduiding en vermeldingen) **er niet op voorkomen in een voor de koper gemakkelijk te begrijpen taal**, tenzij de koper door andere maatregelen wordt ingelicht». Uiteraard zal het wel zo zijn dat slechts het gebruik van Nederlandse bewoordingen c.q. Nederlandse woorden, in bijna alle gevallen het meest in aanmerking zal komen omdat het gebruik van die taal het best zal blijken te voldoen aan beide criteria. Overigens moge het duidelijk zijn dat aanduidingen als «Tee», «caffè» of «yoghourt» zeker equivalent zullen zijn aan de desbetreffende Nederlandse benamingen, en daarmee zeker begrijpelijk zullen zijn in bovengenoemde zin.

Onderdeel L

Het nieuwe *artikel 16a* heeft betrekking op *voorverpakte eet- en drinkwaren*. Het **eerste lid** bepaalt dat alle voorgeschreven informatie in beginsel voor moet komen op de verpakking, of op een daaraan gehecht etiket.

In het **tweede lid** is geregeld hoe de voorschriften, voortvloeiende uit artikel 3, moeten worden opgevolgd in de volgende twee situaties, waarbij voorverpakte eet- en drinkwaren worden verhandeld:

ONDERDEEL a: de situatie dat zij, hoewel als zodanig bestemd voor de eindverbruiker (tenzij dat een instelling is), worden verhandeld in een

stadium voorafgaand aan de uiteindelijke aflevering, zoals in de groot-handelsfase, bijvoorbeeld bier in fust;

ONDERDEEL b: de situatie dat zij zijn bestemd voor een instelling,
– waar zij worden toe bereid, verwerkt of in porties verdeeld; of
– waar zij in het kader van een maaltijdverstreking worden afgeleverd.

Ten aanzien van de situatie bedoeld achter het eerste gedachtenstreepje, wordt opgemerkt dat hiermee eet- en drinkwaren worden bedoeld die niet in hun voorverpakking worden aangeboden aan personen die de eet- of drinkwaar feitelijk consumeren, maar waarvan de voorverpakking wordt verbroken of aangebroken om de eet- of drinkwaar te kunnen bereiden, te verwerken of in porties te verdelen.

Aangezien het in beide situaties voorverpakte eet- en drinkwaren betreft, is daarop het bepaalde in het tweede lid van toepassing. Volledige declaratie op dergelijke waren is evenwel niet echt noodzakelijk, vandaar dat in het onderhavige lid terzake een versoepeling is opgenomen, die overigens identiek is als het overeenkomstige artikel 11, onderdeel b, van de wijzigingsrichtlijn. Slechts de vermelding van de produktiepartij waartoe de waar behoort, behoeft op de verpakking te worden vermeld (artikel 4, eerste en tweede alinea, van de Richtlijn partij-identificatie). Alle andere vermeldingen moeten in elk geval wel op de vergezellende of met of voor de aflevering verzonden handelsdocumenten voorkomen, mits op de buitenste verpakking waarin het levensmiddel wordt verhandeld, voorkomen: de aanduiding, de nettohoeveelheid en de houdbaarheidsdatum c.q. de uiterste consumptiedatum.

In het **derde lid** wordt nauwkeurig aangegeven welke van de verschillende vermeldingen in hetzelfde gezichtsveld als de aanduiding moeten voorkomen. Het gaat om de hoeveelheid, de datum van minimale houdbaarheid of de uiterste consumptiedatum, en in voorkomend geval het alcoholgehalte van de desbetreffende waar.

In het **vierde lid** is een versoepeling opgenomen voor kleine verpakkingen. Indien het grootste vlak van de verpakking kleiner is dan 10 cm² mag worden volstaan met de in het derde lid bedoelde informatie (behoudens de vermelding van het alcoholgehalte).

Het **vijfde lid** geeft de mogelijkheid dat op zogenaamde tapmaatflessen voor melk e.d. slechts een tweetal vermeldingen behoeven te worden aangebracht.

Enerzijds is deze versoepeling niet bezwaarlijk, omdat de inhoud uiteraard reeds van te voren vaststaat, en anderzijds zou het aanbrengen van alle informatie in de praktijk tot grote problemen leiden. Op die flessen behoeven slechts de datum van minimale houdbaarheid c.q. de uiterste consumptiedatum en gegevens omtrent de producent, verpakker of verkoper te zijn aangebracht.

Voor wat betreft *niet voorverpakte waren* behoefde krachtens artikel 30, tweede en derde lid, van het HVAB slechts de aanduiding van de hoeveelheid te worden vermeld. Die bepalingen blijven onverkort van toepassing. Nieuw is dat, als uitvloeisel van de grotere reikwijdte van artikel 3, nu ook de benaming moet worden aangegeven. In het nieuwe *artikel 16b* worden regels gesteld met betrekking tot de wijze van voorkomen op niet voorverpakte eet- en drinkwaren van de voorgescreven aanduidingen. Het betreft eet- en drinkwaren die niet voorverpakt zijn in de zin van artikel 2, onderdelen b en d, en die te koop worden aangeboden in de situaties bedoeld in genoemde onderdelen van dat artikel:

ONDERDEEL b: de verhandeling van eet- en drinkwaren die op de plaats van verkoop aan particulieren met het oog op de onmiddellijke verkoop zijn verpakt, alsmede op markten, straten en op het water, alsmede via venterij, voor zover zij in de onderneming van de verkoper

met het oog op de onmiddellijke verkoop aan particulieren zijn verpakt; ONDERDEEL d: de verhandeling van eet- en drinkwaren verpakt in een fantasie-verpakking.

Voor deze situaties is in het **eerste lid** aangegeven dat de aanduiding van de benaming van de betrokken waar moeten worden vermeld op bijvoorbeeld de omdoos, een bordje, of op een schapkaart. De aanduiding van de hoeveelheid moet overigens krachtens artikel 30, tweede lid, van het HVAB, op dezelfde wijze worden vermeld.

In het **tweede lid** is vervolgens vastgelegd dat de aanduiding van de productiepartij moet zijn aangebracht op de verpakking, de recipiënt, dan wel, indien zulks op die wijze niet goed mogelijk is, op het handelsdocument dat de waar vergezelt.

Op grond van *artikel 16c* moet op *verpakte eet- en drinkwaren* een aanduiding betreffende de productiepartij waartoe de aangeboden waar behoort worden aangegeven. Dat is de enige aanduiding die, naast de benaming van de waar, ook bij verpakte eet- en drinkwaren steeds op de verpakking of de recipiënt (kist, bus, vat), dan wel ten minste op het handelsdocument dat de waar vergezeld heeft, moet zijn vermeld. Die verplichting vloeit voort uit meergenoemde Richtlijn partij-identificatie.

In geval van *onverpakte eet- en drinkwaren* moet krachtens *artikel 16d* de meest essentiële voorlichting aan de consument, namelijk de benaming van de waar, worden gegeven via borden of kaarten die zich bevinden op het schap of in de onmiddellijke nabijheid van de betrokken waar. Het lijkt praktisch, en overigens ook voldoende, om slechts die verplichting te hanteren in deze situatie. Men mag aannemen dat de verkoper van onverpakte eet- of drinkwaren de nodige informatie zal kunnen verstrekken indien de consument daarom vraagt. Dat zij, behoudens de aanduiding van de productiepartij, ook begrijpelijk moeten zijn, is vanzelfsprekend.

Onderdeel M (artikel 17)

Deze wijziging vloeit voort uit bovengenoemde wijziging van artikel 16. De betrokken bepaling is nu verwoord in het eerste lid van artikel 16a.

Onderdeel N (artikel 20)

Aan artikel 20, het misleidingsartikel, is een **tweede lid** toegevoegd waarin een verbijzondering is opgenomen van de bestaande tekst, die vernummerd is tot eerste lid. Formeel juridisch gezien zou dat lid niet nodig hoeven te zijn. Dat het toch als bepaling is opgenomen houdt met name verband met de tekst van de desbetreffende bepaling in de Etiketteringsrichtlijn (onderdelen a en b). Zoals hiervoor reeds is uiteengezet, is ervoor gekozen zo dicht mogelijk bij de tekst van die richtlijn te blijven. Daarnaast is gebleken dat in de praktijk nogal wat vragen en onduidelikheden over de in het tweede lid bedoelde misleiding naar voren kwamen. ONDERDEEL a spreekt voor zich: een waar die zuur smaakt, mag niet als zoet worden omschreven. ONDERDEEL b heeft met name betrekking op mededelingen die erop wijzen dat in de betrokken waar een bepaald ingrediënt niet aanwezig, daarmee suggererend dat in soortgelijke waren dat ingrediënt wel aanwezig zou zijn, terwijl het wettelijk niet is toegestaan dat dat ingrediënt bij de bereiding wordt gebruikt. In ONDERDEEL c is vervolgens opgenomen dat tevens als misleiding moeten worden beschouwd aanduidingen, vermeldingen of voorstellingen die, ingevolge Verordening (EEG) 1898/87 van de Raad van de Europese gemeenschappen betreffende de bescherming van de benaming van melk en zuivelprodukten bij het in de handel brengen (PbEG L 182), niet mogen worden gebezigd voor eet- of drinkwaren. Die verordening is, als iedere EEG-verordening, rechtstreeks toepasselijk in elke Lid-Staat. Volgens vaste jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen is het voorts de Lid-Staten niet toegestaan de inhoud van een

verordening over te nemen in nationale wettelijke maatregelen, omdat dit onduidelijkheid kan creëren ten aanzien van zowel de juridische aard van de toepasselijke bepalingen als het moment van hun inwerkingtreding. Dergelijke uitvoeringsmodaliteiten zouden een belemmering voor de rechtstreekse werking van verordeningen kunnen vormen en aldus hun gelijktijdige en uniforme toepassing in de gehele Gemeenschap in gevaar kunnen brengen, aldus deze jurisprudentie. Tegen overtreding van deze verordening werd reeds krachtens artikel 20 van het AAB opgetreden. Melk en zuivelproducten zijn naar hun aard immers vrijwel altijd voorverpakte eet- of drinkwaren, waardoor het AAB kon worden toegepast. Waar dit niet het geval is, is vervolgens in de desbetreffende specifieke produktgerichte Warenwet- of Landbouwkwaliteitsbesluiten een bepaling opgenomen die de bovenbedoelde misleiding verbiedt. Het wordt echter toch als wenselijk beschouwd, uit oogpunt van een inzichtelijker wetgeving, een uitdrukkelijk verband te leggen tussen het onderhavige misleidings-artikel en genoemde verordening. Zulks is geschied in dit onderdeel.

In samenhang met artikel II, vijfde lid, van de Wijzigingswet 1988 Warenwet (Stb. 358), dat reeds verbiedt een waar aan te prijzen op een wijze die strijdig is met hetgeen in of krachtens een op de 'oude Warenwet' gebaseerd besluit is bepaald terzake van het voor die waar bezigen van aanduidingen, heeft dit artikel nu een zelfde reikwijdte als het misleidingsartikel van het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen (artikel 29).

Onderdeel O (artikel 21)

Het vervallen van het tweede lid van artikel 21 volgt uit de bij de toelichting op onderdeel L uiteengezette wens tot het zoveel mogelijk gelijk doen zijn van de geldende algemene aanduidingsvoorschriften op alle eet- en drinkwaren. De in dat lid geformuleerde uitzondering moet dan ook komen te vervallen.

Onderdeel P (artikel 22)

Nu bijlage IV is komen te vervallen (onderdeel S), waarnaar in het eerste lid van artikel 22 werd verwezen, kan dit lid vervallen. In plaats daarvan is een nieuw eerste lid opgenomen, waarin wordt bepaald dat dit besluit niet van toepassing is op eet- en drinkwaren waarvoor krachtens de «nieuwe» Warenwet regels van kracht zijn. Voor die eet- en drinkwaren geldt immers het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen.

Onderdeel Q (artikel 23a)

In het nieuwe artikel 23a is bepaald dat dit besluit op een nader te bepalen tijdstip zal vervallen. Dit besluit heeft immers slechts betekenis voor op de «oude» Warenwet (Stb. 1935, 793) gebaseerde besluiten. Zodra al deze besluiten zijn ingetrokken, kan derhalve ook het AAB vervallen.

Onderdeel R (Bijlage II)

Schrapping van de categorie Geur- en smaakstof uit bijlage II vloeit voort uit de EEG-Richtlijn met betrekking tot levensmiddelenadditieven (89/107/EEG; PbEG L 40). Daarin wordt bepaald dat deze groep van stoffen uitdrukkelijk niet als levensmiddelenadditieven wordt beschouwd, maar als een afzonderlijke groep van stoffen, die vervolgens worden geregeld in een afzonderlijke richtlijn: 88/388/EEG (PbEG L 184), kortweg de «Aroma-richtlijn». Het nieuwe onderdeel e van het eerste lid van artikel 5 geeft enige regels met betrekking tot de vermelding van aroma's.

Onderdeel S

De *bijlagen III en IV* bij het AAB waren bedoeld om daarin die wettelijke voorschriften te noemen waarvoor het AAB en overigens ook het HVAB niet van toepassing is, omdat deze zijn gebaseerd op EEG-Richtlijnen voor specifieke produktgroepen die nog niet aan de Etiketteringsrichtlijn waren aangepast. Die bijlagen kunnen vervallen aangezien nu het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen op die waren van toepassing is, en bovendien in dat besluit een vergelijkbare voorziening is opgenomen.

ARTIKEL II – Wijziging van het Hoeveelheidsaanduidingenbesluit (Warenwet)

Onderdeel A (artikel 1)

De wijziging van dit artikel is voor wat betreft de **punten 1 en 2** inhoudelijk identiek aan de wijziging van artikel 1 van het AAB.

In **punt 3** wordt de omschrijving van het begrip «opgietsvloeiend» aangepast aan die in Richtlijn 89/395/EEG. Het gaat met name om een uitbreiding van dat begrip door ook de bevroren of diepgevroren opgiets als zodanig te beschouwen. Een nadere, meer technische, invulling van dit begrip is gegeven in artikel 21, tweede lid.

Onderdeel B (artikel 20)

De wijziging in het vierde lid van artikel 20 vloeit voort uit een vergelijkbare formulering in het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen. Het is uiteraard gewenst dat ook in dit geval beide teksten niet van elkaar verschillen. Bovendien is de in bijlage V opgenomen opsomming van suikerwerken niet volledig, waardoor deze een nogal willekeurig karakter heeft gekregen. In het kader van deregulering behoort een dergelijke beperkende opsomming overigens ook niet thuis in de wetgeving.

Onderdeel C (artikel 21)

Tot de in **punt 1** opgenomen tekstuele verbetering van het eerste lid van artikel 21 is geadviseerd door de Adviescommissie Warenwet. Reden is dat bijvoorbeeld in een pot gepasteuriseerde augurken, naast het ingrediënt augurk, veelal ook nog kruiden aanwezig zullen zijn. Hoewel die doorgaans geen hoofdbestanddeel zullen zijn van de waar, zijn zij in elk geval wel vaste bestanddelen, die bij de berekening van het uitlekgewicht mee zullen tellen.

Wat tot opgietsvloeiend moet worden gerekend is omschreven in een nieuw tweede lid (**punt 2**). Richtlijn 89/395/EEG bevat in punt 14 een wijziging van artikel 8, vierde lid. Het gaat om een nauwkeurige omschrijving van de vloeistoffen die als opgietsvloeiend worden beschouwd, in voorkomend geval in relatie tot het hoofdbestanddeel van de betrokken waar.

In **punt 3** wordt een tweetal nieuwe leden aan artikel 21 toegevoegd. In het **vierde lid** is bepaald dat een aantal produktschappen welke zijn ingesteld ten behoeve van die bedrijfskolommen waarin onder meer produkten worden verhandeld waarvoor zodanige verplichting geldt, nadere regels kunnen stellen met betrekking tot de bepaling van het uitlekgewicht. De reden voor die delegatie is tweërlei. De eerste is dat de betrokken bepalingsmethode sterk afhankelijk zal zijn van de aard van de opgiets en de aard van de eetwaar die met de opgiets is verpakt. Het betrokken produktschap lijkt dan ook het meest toegerust om zodanige bepaling vast te stellen. De tweede reden is gelegen in de aard van het onderwerp. Het uitlekgewicht is immers – naast de noodzakelijke consumentenvoorlichting die evenwel door het onderhavige besluit wordt behartigd – een kwestie van eerlijkheid in de handel, en daarmee in

eerste instantie een zaak van het betrokken bedrijfsleven.

Het **vijfde lid** vloeit voort uit artikel 22, tweede lid, van de Warenwet (Stb. 1988, 360), waarin is vastgelegd dat uitvoeringsbesluiten van de krachtens het vierde lid vastgestelde verordeningen, de goedkeuring behoeven van de betrokken ministers, voor zover dat in de betrokken algemene maatregel van bestuur is bepaald.

De in **onderdeel D** en **Onderdeel E** opgenomen wijziging van *artikel 22*, respectievelijk *artikel 23*, vloeit voort uit hetgeen bij onderdeel B van artikel II reeds is gesteld met betrekking tot suikerwerk.

Onderdeel F (*artikel 25*)

De wijziging van het eerste lid van *artikel 25* is complementair aan die van de artikelen 16 en 16a, eerste lid, van het met het onderhavige besluit gewijzigde AAB (artikel I, onderdeel K, respectievelijk L) (**punt 1**).

De in **punt 2** opgenomen wijziging van het tweede lid is complementair aan artikel 16a, derde lid, van het gewijzigde AAB: de hoeveelhedaanduiding moet zich in hetzelfde gezichtsveld bevinden als die van de benaming van de waar, van de houdbaarheidsdatum c.q. de uiterste consumptiedatum en in voorkomend geval van het alcoholgehalte.

Met **punt 3** wordt een nieuw zevende lid aan artikel 25 toegevoegd dat overigens inhoudelijk identiek is aan het nieuwe tweede lid van artikel 16a van het AAB.

Onderdeel G (*artikel 27*)

Het eerste lid van artikel 27 is aangepast aan de tekst van het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen, teneinde ieder misverstand op dat punt te vermijden. Het nieuwe onderdeel c dat nu is opgenomen, geeft uitvoering aan de in artikel 1, punt 6, van de wijzigingsrichtlijn, aan Nederland gegeven mogelijkheid, om ten aanzien van melk en melkproducten in tapmaatflessen voor meervoudig gebruik een lichter etiketteringsregime te voeren. Zulks houdt verband met de traditionele verkoop van die producten in ons land.

Het tweede lid behoeft geen wijziging, gezien de werking van artikel II, vijfde lid, van de Wijzigingswet 1988 Warenwet (Stb. 358), zoals uiteengezet in de toelichting bij artikel I, onderdeel N.

Het derde lid kan geschrapt worden, aangezien dat niet meer van toepassing is door de grotere reikwijdte van het AAB en dientengevolge ook van het HVAB.

Onderdeel H (*artikel 30*)

Teneinde de uitzonderingsbepalingen van artikel 30 in lijn te brengen met de werking van het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen, is in het eerste lid een verduidelijking aangebracht met betrekking tot de op de plaats van verkoop op verzoek van de koper verpakte eet- en drinkwaren.

Onderdeel I (*artikel 32*)

Nu het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen het wettelijke aanduidingen-kader wordt voor alle niet op de Warenwet (Stb. 1935, 793) gegronde warenwettelijke regelingen, kan het huidige onderdeel c van artikel 32 van het HVAB komen te vervallen (punten 1 en 2).

Met punt 3 wordt aan artikel 32 een tweede lid toegevoegd, waarin wordt bepaald dat dit besluit niet van toepassing is ten aanzien van de eet- of drinkwaar waarop het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen betrekking heeft.

Onderdeel J (artikel 32a)

In het nieuwe artikel 32a wordt bepaald dat enkele bepalingen van het onderhavige besluit komen te vervallen op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Het gaat om die bepalingen die de implementatie vormden van de oorspronkelijke tekst van de Etiketteringsrichtlijn, namelijk voor wat betreft de hoeveelheidsaanduiding, in de Nederlandse wetgeving. Hetgeen uiteindelijk overblijft bestaat uit twee delen. Het ene gedeelte betreft de hoeveelheidsvermelding op bepaalde consumentenproducten. Het tweede gedeelte betreft de implementatie van de EEG-richtlijnen met betrekking tot het afvullen van verpakkingen op basis van het «gemiddelde principe» (Richtlijnen 75/106/EEG; PbEG L 42 en 76/211/EEG; PbEG L 46). Binnen die uitgangspunten komen dan ook slechts die artikelen te vervallen die uitsluitend op eet- en drinkwaren betrekking hebben, of die ongewenste consequenties zouden hebben voor de werking van dit besluit, wanneer zij als zodanig van kracht zouden blijven. Dat niet paragraaf 3 van het onderhavige besluit vervalt, houdt verband met het feit dat die paragraaf ook van toepassing is op bepaalde waren, niet zijnde eet- of drinkwaren. In bijlage IV bij dat besluit zijn de desbetreffende categorieën van dergelijke waren opgesomd. Te zijner tijd zal een specifiek besluit worden opgesteld voor eventuele verplichte aanduiding en vermeldingen voor (bepaalde categorieën van) zogenaamde non-food-producten. Vooralsnog blijven echter de bepalingen van paragraaf 3 van dit besluit op bedoelde categorieën van toepassing.

Onderdeel K

In *Bijlage V* van het huidige HVAB is een opsomming van suikerwerken opgenomen, die nu komt te vervallen. Een en ander hangt samen met hetgeen is gesteld in deze toelichting bij artikel II, Onderdeel B.

Bijlage VI was bedoeld om daarin die wettelijke voorschriften te noemen waarvoor het HVAB niet van toepassing is, omdat deze zijn gebaseerd op EEG-Richtlijnen voor specifieke produktgroepen die nog niet aan de Etiketteringsrichtlijn zijn aangepast. Die bijlage kan vervallen aangezien nu het Warenwetbesluit Etikettering van levensmiddelen op die waren van toepassing is, en bovendien in dat besluit een vergelijkbare voorziening is opgenomen.

ARTIKEL III

Het Vlees en vleeswarenbesluit (Warenwet) 1987 (Stb. 243) (verder: VVB) verwijst terzake van de definitie van «verpakking» naar de definitie daarvan in het AAB. Aangezien die definitie in het AAB door de werking van dit besluit een bredere betekenis heeft gekregen, is het noodzakelijk in de verwijzing in artikel 1, eerste lid, onder j, van het VVB tot uiting te laten komen dat uitsluitend bedoeld wordt op de verpakking van voorverpakte eet- of drinkwaren (als gedefinieerd in artikel 1, eerste lid, onder b, van het AAB). Materieel is de situatie terzake hierdoor gelijk aan die vóór de onderhavige wijziging van het AAB.

ARTIKEL IV

Artikel 9, vijfde lid, van de etiketteringsrichtlijn biedt de lidstaten de mogelijkheid tot en met 31 december 1992 op hun grondgebied toe te staan dat de minimale houdbaarheidsperiode anders wordt uitgedrukt dan door middel van de datum van minimale houdbaarheid. In artikel 36, zevende lid, van het Melkbesluit (Warenwet) 1974 (Stb. 699), laatstelijk gewijzigd bij koninklijk besluit van 2 april 1987 (Stb. 218) is daarvan voor in dat besluit genoemde waren gebruik gemaakt door terzake een

etiketteringsregime toe te staan dat afwijkt van artikel 10, eerste lid, van het AAB.

Aangezien die mogelijkheid per 1 januari 1993 komt te vervallen, moet op dat tijdstip ook artikel 36, zevende lid, van het Melkbesluit (Warenwet) 1974 vervallen.

ARTIKEL V

Het onderhavige besluit hangt nauw samen met het Warenwetbesluit Etikettering van Levensmiddelen en het Warenwetbesluit Aroma's. Genoemde besluiten dienen derhalve gelijktijdig van kracht te worden. Om die reden is de inwerkingtreding van het onderhavige besluit gesteld op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip (**eerste lid**). Voor zover het onderhavige besluit ingrijpende wijzigingen betekent in de praktijk van de etikettering van eet- en drinkwaren, is in de volgende leden bepaald dat die wijzigingen op een later tijdstip van toepassing zullen zijn.

Zo is voor onverpakte eet- en drinkwaren (**tweede lid**), en voor het verplicht gebruiken van de aanduiding die aangeeft dat een waar doorstraald is (**derde lid**), die termijn gesteld op ten minste drie maanden na publikatie.

Voor de inwerkingtreding van een aantal bepalingen van het besluit die verband houden met wijzigingen ten opzichte van het AAB is in het **vierde lid** een overgangstermijn opgenomen van achttien maanden na de datum van publikatie van het besluit.

Een zelfde termijn is vastgesteld voor eet- en drinkwaren die nu, al dan niet voor een deel, onder de werking van het onderhavige besluit vallen (**vijfde lid**), zodat tot die datum eet- of drinkwaren mogen worden verhandeld die (nog) niet aan het onderhavige besluit voldoen.

Door deze onvermijdelijk geachte overgangstermijnen kan de in artikel 2, tweede gedachtenstreepje, van Richtlijn 89/395/EEG genoemde uiterste datum van implementatie (20 juni 1992) helaas niet gehaald worden.

Tenslotte is in het **zesde lid** een bijzondere bepaling opgenomen met betrekking tot het moeten bezigen van de vermelding van de produktiepartij. Het betreft de in de Richtlijn partij-identificatie opgenomen overgangstermijn voor wat betreft het niet behoeven te bezigen van die aanduiding. Het gaat daarbij om verpakte waren die tot en met 19 juni 1991 in het verkeer zijn gebracht of geëtiketteerd. Die eet- of drinkwaren mogen ook na 19 juni 1991 worden verhandeld totdat de voorraden zijn opgebruikt. Die datum is afkomstig uit de Richtlijn Partij-identificatie. Aangezien dit besluit op die datum nog niet van kracht was, begint de overgangstermijn met de datum waarop dit besluit in werking treedt.

Concordantietabel I

Besluit tot wijziging van het AAB en het HVAB

Wijziging Richtlijn Etikettering (89/395/EEG)	Wijziging van het Algemeen Aanduidingenbesluit (Warenwet)	Wijziging van het Hoeveelheidsaanduidingen- besluit (Warenwet)
<i>Artikel 1, punt:</i>	<i>Artikel 1, letter:</i>	<i>Artikel II, letter</i>
1	—	—
2 (art.1.2)	A (art.1.1.f/C.1)	A.1,2 (art.1.1)
3 (art.1.3.b)	A.1 (art.1.1.a)	A.1 (art.1.1)
4 (art.2.1.b)	—	—
5 (art.3.1.4)	C.2/G.1	—
6 (art.4.3)	—	—
7 (art.5.1)	—	—
8 (art.5.3)	C.3	—
9 (art.6.5.b.1°)	—	—
10 (art.6.5.b.3°)	—	—
11 (art.6.5.b.4°)	—	—
12 (art.6.6)	—	—
13 (art.7.3)	—	—
14 (art.8.4)	—	A.3 (art.1.1)/
C.2 (art.21.2)	—	—
15 (art.8.7)	—	—
16 (art.9.2)	—	—
17 (art.9.5)	—	—
18 (art.9.6)	G.3	—
19 (art.9bis)	H (art.10a)	—
20 (art.10.2)	—	—
21 (art.11.1.a)	L (art.16a.1)	F.1 (art.25.1)
(art.11.1.b)	L (art.16a.2)	F.3 (art.25.7)
(art.11.1.c)	L (art.16a.2)	F.3 (art.25.7)
(art.11.2)	K (art.16)	F.1 (art.25.1)
(art.11.3.a)	L (art.16a.3)	F.2 (art.25.2)
(art.11.3.b)	—	—
(art.11.4)	L (art.16a.4/5)	—
(art.11.5)	—	—
(art.11.6)	L (art.16a.5)	G (art.27.1.c)
(art.11.7)	—	—
22 (art.12.1° al.)	—	—
23 (art.12.2° al.)	—	—
24 (art.17)	—	—
25 (art.18)	—	—
26 (art.23)	G.2	—

Vervolg Concordantietabel I

Besluit tot wijziging van het AAB en het HVAB

Richtlijn Partij-identificatie (89/395/EEG)	Wijziging van het Algemeen Aanduidingenbesluit (Warenwet)
	<i>Artikel I, onderdeel:</i>
art.1.1	-
art.1.2	A (art.1.1.e)
art.2.1	-
art.2.2.a	J (art.12.1)
art.2.2.b	(D)
art.2.2.c	L (art.16a.4)
art.2.3	-
art.3.1° al.	(A (art.1.1.e)
art.3.2° al.	-
art.4.1° al.	K (art.16a.1)
art.4.2° al.	A.d,f/B.1,2/D (art.3a/3b)/
K (art.16a.1/16b.2/16c)	
art.4.3° al.	I (art.12.1)/J (art.16)
art.5	I (art.12.3)
art.6	-
art.7.1° str.	-
art.7.2° str.	<i>art. V.6</i>
art.8	-

Concordantietabel II

Besluit tot wijziging van het AAB en het HVAB

Wijzigingsbesluit	Wijziging Richtlijn Etikettering (89/395/EEG)	Richtlijn Partij-identificatie (89/396/EEG)
Artikel I, onderdeel:	Artikel I, punt:	Artikel:
A, sub d	—	4.2° al.
sub e	—	1.2
sub f	2	(4.2° al.)
B, sub 1	(2/3/22)	(4.2° al.)
sub 2	(2/3/22)	(4.2° al.)
C, sub 1	2	—
sub 2	5	—
sub 3	8	—
D, art.3a	—	4.2° al.
art.3b	—	4.2° al.
E, sub 1	—	—
sub 2	—	—
F	—	—
G, sub 1	5	—
sub 2	26	—
sub 3	18	—
sub 4	—	—
H, art.10a	19	—
I	—	—
J, art.12.1	—	4.3° al.
2	—	2.2.a
3	—	5
K, art. 16a	1 (art.11.2)	4.3° al.
L, art. 16a.1	21 (art.11.1.a)	4.1°/2° al.
art. 16a.2	21 (art.11.1.b/c)	—
art. 16a.3	21 (art.11.3.a)	—
art. 16a.4	21 (art.11.4)	2.2.c
art. 16a.5	21 (art.11.4/6)	—
art. 16b.1	—	—
art. 16b.2	—	4.2° al.
art. 16c	—	4.2° al.
art. 16d	—	—
M	—	—
N	—	—
O	—	—
P	—	—
Q	—	—
R	—	—
S	—	—
A, sub 1	2	—
sub 2	2	—
sub 3	14	—
B, sub 1	—	—
sub 2	—	—
C, sub 1	—	—
sub 2	14	—
sub 3	—	—
D	—	—
E	—	—
F, sub 1	21 (art.11.1.a/2)	—
sub 2	21 (art.11.3.a)	—
sub 3	21 (art.11.1.b en art. 11.1.c)	—
G (art.27.1.a/b)	—	—
G (art.27.1.c)	21 (art.11.b)	—
H	—	—
I	—	—
J	—	—
K	—	—
Artikel III	—	—
Artikel IV	—	—
Artikel V	artikel 2	—
lid 1	—	—
lid 2	—	—

Wijzigingsbesluit	Wijziging Richtlijn Etikettering (89/395/EEG)	Richtlijn Partij-identificatie (89/396/EEG)
lid 3	–	–
lid 4	2° str.	–
lid 5	2° str.	–
lid 6	–	7.2° str.

De Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
H. J. Simons